

Et Par Indlæg i Apothekerspørgsmaalet.

I.

Lidt mere om Apothekerforholdene.

Hr. Grosserer Th. Giessing har i 2. Hefte af National-økonomisk Tidsskrift, Aarg. 1884, indrykket en Artikel, benævnt: «Et Bidrag til Spørgsmaalet om Indløsningen af de reelle Apothekerprivilegier», der beskæftiger sig med adskilligt mere end selve Titlen lader formode, og hvis Indhold i flere Retninger ikke bør henstaa uimodsagt.

Den vigtigste af de Fordringer, Hr. G. stiller, er: «billig Medicin» — langt billigere end hidtil; de øvrige Mangler ved Standen mener han ville rettes, naar denne Fordring opfyldes. Det er ikke første Gang, dette Raab har lydt, og det støttes da undertiden ved at vælge en eller anden taxeret Recept, der skal vise, hvor haardt Folk maa bøde, fordi ikke Enhver maa forhandle Medicin.

Jeg kan med stor Lethed gennem den officielle Taxt paavise mange Tilfælde, hvor vi Apothekere maa nøjes med at arbejde uden Vederlag for det gjorte Arbejde eller for et saa ringe, at det vilde være meningsløst, hvis det ikke godtgjordes paa andre Punkter.

Det er formodenlig Hr. G. ubekjendt, at Bestyrelsen for Danmarks Apothekerforening forrige Aar lod et Antal yderst forskjellige Recepter (Mixturer, Draaber, Salver, Pulvere m. m., 19 i Tallet), og netop valgte i den Hensigt at faa Sagen godt belyst, taxere rundt i Evropa, og Result-

Et Par Indlæg i Apothekerspørgsmaalet.

I.

Lidt mere om Apothekerforholdene.

Hr. Grosserer Th. Giessing har i 2. Hefte af National-økonomisk Tidsskrift, Aarg. 1884, indrykket en Artikel, benævnt: «Et Bidrag til Spørgsmaalet om Indløsningen af de reelle Apothekerprivilegier», der beskæftiger sig med adskilligt mere end selve Titlen lader formode, og hvis Indhold i flere Retninger ikke bør henstaa uimodsagt.

Den vigtigste af de Fordringer, Hr. G. stiller, er: «billig Medicin» — langt billigere end hidtil; de øvrige Mangler ved Standen mener han ville rettes, naar denne Fordring opfyldes. Det er ikke første Gang, dette Raab har lydt, og det støttes da undertiden ved at vælge en eller anden taxeret Recept, der skal vise, hvor haardt Folk maa bøde, fordi ikke Enhver maa forhandle Medicin.

Jeg kan med stor Lethed gennem den officielle Taxt paavise mange Tilfælde, hvor vi Apothekere maa nøjes med at arbejde uden Vederlag for det gjorte Arbejde eller for et saa ringe, at det vilde være meningsløst, hvis det ikke godtgjordes paa andre Punkter.

Det er formodenlig Hr. G. ubekjendt, at Bestyrelsen for Danmarks Apothekerforening forrige Aar lod et Antal yderst forskjellige Recepter (Mixturer, Draaber, Salver, Pulvere m. m., 19 i Tallet), og netop valgte i den Hensigt at faa Sagen godt belyst, taxere rundt i Evropa, og Resultatet

tatet blev, at naar Gjennemsnitsbeløbet for en Receipt i Danmark sættes til 100, blev Prisen i Norge 107,2, i Sverig 115,7, i Tyskland 131,6, i Østrig 133,4, i Rusland 225,1 og i England 221,9. Dette tyder jo dog ikke paa, at der foreligger nogen Nødvendighed for Taxtens Nedsættelse, der i andre Retninger vil gjøre større Skade end Hr. G. formoder, selv om han synes at have Anelser derom, idet han ganske rigtig antager, at alle mindre Landapothekers Existens vil blive truet derved. Heller ikke kan jeg paa nogen Maade godkjende, at Regnskabet for Kommune-Hospitalets Dispensations-Anstalts Drift kan lægges til Grund for en Betragtning over Indtægter og Udgifter ved Driften af et almindeligt Apothek, thi det ligger i Sagens Natur, at Varelageret i en saadan Anstalt er ikke alene overordentlig ringe, men det indeholder kun de Droguer eller sammensatte Stoffer, de Læger, der i Øjeblikket ere ansatte, bruge, medens et almindeligt Apothek er nødt til, ikke alene at holde et stort Forraad af de enkelte Droguer og sammensatte Stoffer, men disses Antal er mange Gange større, en ligefrem Følge af, at der i dette fra mange forskellige Læger indløber Recepter, lige uensartede i den Maade, hvorpaa de skulle expederes, som i de Stoffer, der skulle anvendes dertil. Deraf følger da ogsaa, at Expeditionen fordrer et betydelig større Personale. Endvidere er Dispensations-Anstaltens Udgifter til Rabat, Tab ved Kreditering m. m. = 0. Ja, kunde man med en Udgift af 24,000 Kr. have en Indtægt af c. 50,000 Kr., da var der al Grund til at søge Taxten nedsat, men saaledes stiller Forholdet sig ikke, og Hr. G. kan være overbevist om, at Udgifterne til et Apotheks Drift med en Brutto-Omsætning af 75,000 Kroner, Vare-Indkjøbene fraregnede, ere langt større end 6000 Kroner, et Beløb, der neppe vil forslaa til Lejen af de Lokaler, der udfordres til Driften og Bolig for Bestyrer og Personale af et saa stort Apothek. Overhovedet findes der kun nogle ganske enkelte Apotheker i hele Danmark, der, Haandkjøbet medregnet, naa en Omsætning af 70,000 Kroner Brutto, og Handelen

med Medicin kan ifølge Sagens Natur ikke forceres frem, da Lægemidler ikke kjøbes af Lyst. Jeg kan derfor heller ikke forstaa Hr. G.s Bemærkning, «at den bundne Apothekernæring skader Industrien»; jeg vilde snarere sige, den skader ikke den sande Industri, men nok Industririddere, i dette Tilfælde særlig Arkana-Fabrikanter og Kvaksalvere.

Hr. G. udtaler Ønsket om Anlæggelsen af flere Apotheker, navnlig paa Landet, og det Ønske kan jeg fuldstændig gaa ind paa, thi det er et stort Gode for Folk, at de have en nem Adgang til Medicin, men netop derfor bør man være varlig med at forhindre disses Anlæggelse og Existens, og det vil blive en Følge af, at Taxten paa Medicin nedsættes.

Der er allerede nu anlagt flere Land-Apotheker, der ere saa betænkelig smaa, at man nok kan sige, den yderste Grænse er naaet, thi det er hverken heldigt for Publikum eller for Standen, at der skabes Forretninger, der ikke kunne bestaa paa en ordenlig Maade. Hr. G.s Raad, at Apothekerne paa Landet skulle søge et Bi- eller maaske endog et Hoved-Erhverv ved Kjøbmandshandel, skal jeg ikke opholde mig længe ved; det er uholdbart og upraktisk nu, da der findes Kjøbmænd eller Høkere overalt i enhver Landsby, og en saakaldet pænere Handel finder kun et saa lille Publikum paa Landet, at den bliver komplet urentabel. Paa de enkelte Steder, hvor det Modsatte kunde være Tilfældet — hvor der altsaa bor en Del Familier udenfor Bondestanden — vil Apotheket kunne undvære den ved Handelen tilsigtede Støtte. Det maa netop betragtes som et Gode, at Kjøbmandshandel nu næsten overalt er fjernet fra Apothekerne; de to Ting forenes kun daarligt, naar de ikke drives helt sondrede, og det kan dog ikke med Billighed forlanges, at en Apotheker, foruden de Fagkundskaber, han skal være i Besiddelse af, tillige skal lære Kjøbmandshandel.

En langt bedre Støtte for de smaa Apotheker vilde det være, om det blev overladt Apothekeren efter fri Vilje at holde Medhjælper eller ej.

Jeg skal ikke nærmere gaa ind paa de Principer, hvorefter Taxten for de enkelte Lægemedler fastsættes, da jeg ikke er tilstrækkelig bekendt med disse, men er det saa, at der med Grund kan gøres gjældende, at denne eller hin Vare i Øjeblikket giver for stor Avance, da ophæves dette igjen, som jeg alt har sagt, ved den særdeles ringe Avance paa andre Ting. En ensartet Taxt hele Landet over er en Nødvendighed.

Det er urimeligt at sige, at Apothekerne have for stor Indflydelse i Sundheds-Kollegiet, thi dette bestaar af 11 Medlemmer, deraf ere de 9 Læger, de 2 Apothekere.

Hr. G.s Beregninger over den Sum, samtlige Apothekers Omsætning naar, skal jeg ikke nærmere indlade mig paa, da jeg ikke med nogen Vished kan udtale mig derom, men jeg tror, den er for højt angivet. Det angivne Forhold mellem Receptur-Indtægten og Haandkjøbet er urigtigt for dette Apotheks Vedkommende.

Det er ganske rigtigt, at der betales meget høje Priser for de reelle Apotheker, saa høje, at det ofte er mig en Gaade, hvorledes de kunne forrente sig, endsige give et rimeligt Overskud, og det var ganske vist heldigt, om dette kunde modarbejdes paa en eller anden Maade. Grunden dertil maa nærmest søges i, at der er et Misforhold til Stede mellem Antallet af de, der eje Apotheker, og dem, der ønske at blive Ejere, men dette Misforhold vilde jo dog altid modarbejdes noget, naar der fandtes færre større og flere mindre Apotheker end nu er Tilfældet. Helt vil denne Handlen jo falde bort, hvis Staten, i Lighed med, hvad der nu finder Sted i Sverig, omdannede alle reelle Privilegier til personlige, og det er jo ogsaa nok muligt, at denne Ordning har sine Fordele, men det forekommer mig, at der er al Grund til at vente med denne Reform til vi se, hvorledes Forholdene udvikle sig i vort Naboland, og hvad Følgerne deraf ville blive ikke alene for Publikum, men ogsaa for Standen. Vore Forhold ere dog ikke saadanne, at en Reform er paatrængende nødvendig. Den lange Ventetid, en pharmaceutisk Kandidat maa udholde, inden

han kan naa at komme i Besiddelse af et personligt Privilegium, er en stor Skyggeside ved den farmaceutiske Stand. Tyve Aars Anciennitet eller mere, efter at Kandidat-examen er aflagt, udfordres der for at kunne naa det ønskede Maal. Det er derfor ikke saa underligt, at der af de Farmaceuter, der kunne skaffe Pengene, og som gjerne ville blive ved Faget, betales urimelig høje Summer for de Apotheker, der blive solgte, eller som Forpagtningsafgift for de Privilegier, hvis Drift overlades en Anden i kortere eller længere Tid. Det er uheldigt, men jeg tror alligevel ikke dette er saa uheldigt i sine Følger som Hr. G.s Forlag: «at Staten, naar den engang blev Ejer af Privilegierne, da ved afholdt Konkurrence skulde overlade disse til de Farmaceuter, der have budt den højeste aarlige Forpagtnings-Afgift» — vil blive det.

Hr. G. kalder den aarlige Visitation — en tom Formalitet. Det er en komplet Fejltagelse. Saaledes som Visitation nu finder Sted med nøjagtig Undersøgelse af en Række Droguer og Præparater og Eftersyn af Apothekets Lokaler og Apparater, er den langt fra nogen tom Formalitet, og det er umuligt andet, end at enhver dygtig Fysikus derigjennem vil kunne faa et godt Billede af Apothekets Tilstand og derved være i Stand til at udøve den Kontrol, som tilsigtes.

Hr. G.s Forbrugs-Forenings-Apothek anser jeg for ulovligt, men det vil, selv om Tilladelsen til dets Oprettelse blev givet, langt fra give et saadant Udbytte som paaregnet. Et Apothek kan ikke indrettes overensstemmende med de Fordringer, Autoriteterne stille, for 8000 Kroner.

Jeg tror i det Hele taget ikke, at Hr. G. faar ret mange med Farmacien Fortrolige til at samstemme med sig i det fremsatte Forslag til Omordningen af de farmaceutiske Forhold, og især vilde dette Forslag komme til at gaa ud over de uformuende Farmaceuter, der i Fremtiden ville være langt uheldigere stillede i Kampen mod deres med Formue begunstigede Kollegaer, der selvfølgelig endnu bedre vilde være i Stand til at gjøre Pengenes Magt gjæld-

ende ved Konkurrencen om Privilegierne, end det hidtil har været Tilfældet.

Som Forholdene nu ere, er det dog altid en Trøst og Opmuntring for os i den lange Ventetid, at vi kunne opnaa at blive Ejere af et personligt Privilegium, og efterhaanden som disse blive talrigere ved Anlæggelsen af flere Apotheker, og da især af de bedre i Byerne, vil det ogsaa mere og mere bidrage til, at de gode Kræfter blive ved Faget til Gavn for dette og for Publikum. Thi ligesaa lidt som Publikum er til for Farmaciens Skyld, ligesaa lidt tror jeg det for Publikum er heldigt at hidføre en Ordning, som efter min Mening vil ødelægge Farmacien her i Landet. Jeg antager, at Publikum og Standen ere bedst tjente med en rolig og besindig Udvikling i det hidtil fulgte Spor, med en lidt hurtigere Anlæggelse af nye Apotheker ikke blot paa Landet, men ogsaa i Byerne, idet jeg synes der var Grund til at fastslaa, at hvor der kan bestaa to eller flere Apotheker i en By, der bør de ogsaa anlægges, thi en fornuftig Konkurrence er altid gavnlig. Der findes ikke faa Byer her i Landet, hvor der godt kunde være Plads til flere end de nuværende Apotheker.

Og hermed vil jeg slutte med disse Betragtninger, der mere ere blevne nedskrevne med Ønsket om, at Tidsskriftets Læsere ogsaa skulde se en Udtalelse fra en Farmaceut, end af Frygt for, at Hr. G.s Forslag skal blive til Virkelighed.

Frijsenborg Apothek.

P. Hempel.
